

Verstrikt in de angst van een oorlogskind

Naar aanleiding van haar oorlogsverleden maakte Franci Stukart een serie schilderijen. *War is over is nu te zien in het Amstelveense museum Jan van der Togt.*

LISA VAN DER WAL

Franci Stukart is een vlotte dame van 81 jaar. Rode baret, bijpassende rode sjaal en onberispelijk pakje. Maar de kunstenares draagt nog altijd een groot oorlogstrauma met zich mee.

Stukart werd in Amsterdam geboren in het crisisjaar 1932. Met dertien oudere broers en zussen in een kunstenaarsgezin, wist ze al op jonge leeftijd wat armoede en honger betekenen.

Toen ze vier jaar oud was, werd ze door een juf van de kleuterschool mee op pad genomen naar de Bijenkorf. Daar zag Stukart meubelen, geverfd in primaire kleuren. Het deed haar denken aan het werk van Theo Doesburg, dat ze door haar vader kende. Op dat moment besloot ze dat

de kunst haar toekomst zou worden.

Ze was twaalf jaar oud toen ze op de nachtboot naar Texel werd gezet. De oorlog was op dat moment bijna vijf jaar bezig en ze was ernstig verzwakt. "Alle kinderen hadden een adres waar ze opgevangen werden. Ik niet," vertelt ze. "Ik zat op de kade van Texel, met mijn rieten koffertje in mijn handen geklemd. Dat koffertje was me erg dierbaar. Na een paar uur werd ik in een huifkar gezet en zo gingen we langs de huizen. Wie wil dit kind, werd er gevraagd. Alsof ik koopwaar was. Overal zag ik de mensen nee schudden."

Uiteindelijk werd Stukart opgenomen in een pleeggezin. Ze kreeg er te eten, maar liefde ontving ze niet. Toen de opstand uitbrak van de Georgische militairen die door de Wehrmacht op het eiland waren gestationeerd, ook wel de Russenoorlog, liet het gezin haar midden in de nacht achter. "Ik heb daar een paar weken helemaal alleen gezeten. Er zijn erge dingen met me gebeurd, door soldaten. Uiteindelijk ben ik weggevlucht. Ik rende door een greppel, destijds dacht ik dat het loopgraven waren. Daar werd ik nog beschoten met mitrailleurs."

Schilderen helpt Franci Stuckart haar oorlogstrauma te verwerken.

FOTO MAARTEN BRANDE

Stukart kan niet verder praten over wat er is gebeurd. Haar angsten zijn nooit helemaal verdwenen. Toen Stukart trouwde en kinderen kreeg, vreesde ze altijd voor hun veiligheid. "Als ik ze niet kon vinden, raakte ik in paniek." Wanneer het tijd was om te gaan slapen, liet ze alle lichten branden. Ze was doodsbang in het donker.

Ze zocht haar toevlucht tot schilderen. Met acrylverf heeft ze abstracte beeltenissen gemaakt van wat haar is overkomen. Sommige schilderijen zijn een explosie van kleur en spetters. Ze beelden de verstriktheid van haar geest destijds uit. Ook zijn er

zwarte schilderijen, met witte toetsen. 'Zoeklichten' heet een schilderij; die heeft Stukart veel gezien in de oorlog. Juist deze serie exposeren, liet

'Wie wil dit kind, werd er gevraagd. Alsof ik koopwaar was'

ze in 2012 optekenen in een boek over haar leven en werk, zou de vervulling van haar levensdoel zijn. De schilderijen zijn tot 29 december in het Jan

van der Togtmuseum in Amstelveen te zien. Wanneer een schilderij verkocht wordt, gaat de opbrengst naar War Child. De serie is ook opgedragen aan de stichting. "Door mijn eigen ervaringen ben ik heel betrokken bij alle kinderen die op dit moment in oorlogsgebieden zitten. De serie heet dan wel *War is over*, maar de oorlog is eigenlijk helemaal niet over. De kinderen die nu oorlog meemaken, komen daar nooit meer vanaf. Je draagt zoiets levenslang met je mee. Ze moeten worden opgevangen en geholpen: anders raken ze helemaal verstrikt."